

Forum for Natur og Friluftsliv - Sør-Trøndelag

Sandgata 30, 7012 Trondheim
Tlf.: 94109461 E-post: sor-trondelag@fnf-nett.no

Klæbu kommune
postmottak@klabu.kommune.no

Trondheim, 29. april 2016

Uttalelse om kommunedelplan for Tanem og Tulluan

FNF er et samarbeidsnettverk for naturvern- og friluftsansjasjoner på fylkesnivå. I Sør-Trøndelag er elleve organisasjoner tilknyttet FNF som til sammen har 33 000 medlemskap. Vi arbeider for å bevare natur og mulighetene å utøve friluftsliv, både i nærmiljøet og i villmark, i skogen og på fjellet.

Nærturområder er viktige

Friluftsliv er en samling av aktiviteter med svært stor oppslutning, ni av ti sier at de er interessert i friluftsliv¹. Friluftsliv skaper mye fysisk aktivitet og dermed bedre folkehelse, det er dessuten den gruppe av aktiviteter som har størst potensial å nå ut til enda flere, i alle aldre fra barn til eldre. Spesielt friluftsliv i nærområdet er et viktig lavterskeltiltak som aktiviserer grupper som er lite fysisk aktive. To tredeler av befolkningen sier at om de skal bli mer aktive er det fysisk aktivitet i naturen de er interessert i å begynne med eller gjøre mer av².

Planområdet er et viktig nærturområde der folk tar en kveldstur etter arbeid eller dagstur under en fridag, det gir store verdier for samfunnet i mindre sykefravær og reduserte sykehuskostnader. En rapport fra Helsedirektoratet har slått fast at samfunnskostnaden for fysisk inaktivitet er på 455 milliarder kroner³. Skal folk fortsette å gå på tur må man bevare attraktive turområder i nærmiljøet for å gjøre det lettere for folk å komme seg ut på tur uten å kjøre langt.

Kommunen har en folkehelseplan som legger vekt på å tilrettelegge for fysisk aktivitet, og at grønne nærområder er viktige folkehelseiltak. Vi mener at det må følges opp ved å ta stor

¹TNS Gallup 2012

²Synnovate oktober 2010

³<http://www.norskfriluftsliv.no/flere-ut-pa-tur-penger-i-kassa-for-regjeringen/>

hensyn til friluftsliv i dette området, både fra Tanem, Tulluan og Moen. Det må også tas hensyn til at områdene i Vassfjellmarka sør for Tanem er viktige i tur- og uteskolesammenheng for skolen og barnehagen på Tanem.

Rekkefølgekrav

Vi mener at man må vedta strenge rekkefølgekrav for å unngå at det til enhver tid er tatt i bruk for store områder. Man må stille krav om hvilke områder man kan begynne med og hva som kreves for å sette i gang drift i et nytt område. Vi mener at det ikke skal åpnes for at man bruker mer areal til enhver tid enn hva man gjør i dag. Når man er ferdig i et område må man begynne å føre det tilbake til naturtilstanden, og tilpasse terrenget så det får naturlige formasjoner og planter kan begynne å vokse. Det er blant annet viktig å planere på en måte som ikke gir hinder for vilt som trekker i øst-vest-retning. Det kan nå og senere være behov for ytterligere kartlegging og utredning av konsekvenser for vilt/økologiske korridorer, og dette må følges opp. I noen tilfeller blir man ferdig i en del av grustaket, for å deretter gå videre til andre deler i det samme grustaket. I slike tilfeller må man begynne revegeteringen før man er ferdig med hele grustaket, slik at naturen skal komme tilbake så raskt som mulig. (Se også under *Trafikk* i denne uttalelsen.)

Støy og forstyrrelser

En av de viktigste grunnene til at man går på tur er at man vil komme ut i rolige omgivelser, vekk fra støy og stress. Derfor har veilederen for støy, T-1442, egne krav til støy i rekreasjonsområder. For nærfriluftsområder, som dette er en del av, er grensen på L_{den} 40 dB. Rådmannen opplyser i forbindelse med forrige høringsprosess for kommunedelplanen, at det er «gjort en grundig støyutredning, med og uten impulsstøy. Grenseverdien for gul sone med impulsstøy er 45 dB. Ut fra støykartene som foreligger kan man tolke at de fleste turstiene i området vil bli påvirket av støy over 40 dB når det er full virksomhet i området. Det vil være vanskelig å skjerme turstier mot denne støyen.»

Vi mener derfor at man må stille strenge krav til avbøtende tiltak mot støy.

Tidsbegrensninger for drift i området er derfor svært viktig for å skjerme lokalbefolkningen og utøvere av friluftsliv mot støy og støv utenom arbeidstid, spesielt i helger og på ettermiddager. Drift som medfører støy, støv og forstyrrelser bør avsluttes alle hverdager kl. 17.00, altså tidligere enn hva som er foreslått i bestemmelsene 2.6 og 3.3 (kl.20.00). Subsidiært på noen faste hverdager, spesielt sommerhalvåret. Det bør også vurderes tiltak og tidsbegrensninger for å sikre ynglefredningstiden (april-juni), når en rekke dyr er spesielt sårbare for tilsvarende forstyrrelser.

Industrien som planlegges på Tullusmyra N1-2 og eventuelt andre areal som etterbruk må ikke være av en karakter som vil gi støy og forurensning for folk som ferdes i området.

Ekstra konfliktfylte områder

Utredningene viser at det er mange områder med en del naturverdier, fra lokal verdi til nasjonal verdi. Generelt viser vi til Naturmangfoldloven og spesielt føre-var-prinsippet og samlet belastning, slik at man sikrer kunnskapsgrunnlaget og vurderer inngrepene opp den samlede belastningen på tilsvarende naturområder i regionen. Naturverdiene skal ha vært kartlagt i 2012, men det bør vurderes konkrete tiltak for å sikre de viktige verdiene, bl.a. i

ravinedalen langs Tullusbekken og de eldste skogfeltene, inkludert forekomst av trådrag (sårbar lavart med stor forvaltningsinteresse). Vi mener at de områdene, som Egga nord og den gamle barskogen av lokal verdi på Nedre Forset (K2B), må bevares og det må etableres buffersoner mot inngrep.

Vi oppfordrer til at grunneier tilbyr en form for frivillig vern av de viktigste naturverdiene i området. Skjerming og buffersoner med voller og bevaring/revegetering/beplantning av skogholt må være et minimumskrav av hensyn til støy-/støvreduksjon, avrenning, naturopplevelser og biologisk mangfold. Minimumskrav må konkretiseres nærmere hva som gjøres i gjeldende forslag til bestemmelser punkt 2.10 og 3.5. Det innbefatter også at nyplanting av skog bør gjøres med mål om å restaurere stedegne naturtyper/variasjoner, og helst på samme lokalitet. Om det ikke er mulig, må man prøve å kompensere for skaden ved å gjenskape de samme naturverdiene andre steder innenfor området. Mange naturverdier er vanskelige å erstatte helt og det kan ta lang tid før et nytt areal får tilnærmet de samme verdiene. Man må derfor ikke se den muligheten som en løsning som fullt ut kan brukes istedenfor å bevare eksisterende områder med høye naturverdier.

Man må kartlegge nøye hvor det er mest naturlig at folk beveger seg i området for å komme opp mot Vassfjellet, både fra Tanem, Tulluan og Klæbu. Det holder ikke å kartlegge kun der folk går per i dag, da flere stier allerede kan ha redusert opplevelsesverdi og ferdsel. Tanemsbrua (fv921 over Nidelva) nordøst for området, videre via Jørgen-/Brannåsvegen, kan være en viktig ferdselsvei for gående og syklende fra Klæbu, gjennom det aktuelle området og videre mot Vassfjellet. Disse stiene må skjermes mest mulig fra inngrep og man må planlegge rekkefølgen av uttakene så flere viktige stier ikke ødelegges samtidig. Vi frykter at skjermingstiltak ikke er tilstrekkelige for å ivareta friluftsopplevelsene i området. Stier og veier må vedlikeholdes og repareres, og turområder erstattes og restaureres, dersom de blir skadet av aktiviteten i området.

Vi viser til Fylkesmannens faglige råd i forrige høringsrunde om at det ikke bør åpnes for næringsareal på eiendommen Forset Øvre (K1) når uttak av sand og grus avsluttes, på bakgrunn av nasjonale mål om å unngå tap av biologisk mangfold, at det vil redusere den samlede belastningen på naturmangfoldverdiene, og det er nødvendig med sammenhengende grønndrag mellom Vassfjellet og Nidelven.

Det er i tillegg til en stor utvidelse av eksisterende steinbrudd også planer om et steinbrudd lenger sør. Med tanke på dette er et viktig nærområde for en stor andel av Klæbus befolkning, anbefaler vi at disse planene om ytterligere etablering av steinbrudd i Vassfjellets markagrense legges på is. Steinbrudd er et langt mer dramatisk inngrep enn grustak, som kan planeres igjen og revegeteres. Uttak av stein er langt mer støyende enn grusuttak. Støyen har karakter av impulsstøy og har lang rekkevidde. En er ikke minst sårbar for støy når en går i marka. Her er intensjonen for svært mange å oppleve naturens stillhet og ro.

Uttak av masser og massedeponier må dessuten vurderes opp mot tilsvarende aktivitet i tilgrensende kommuner, deriblant Trondheim.

Myr og karbonlagring

Myrområder er viktige for biologisk mangfold, og intakt lavlandsmyr er en naturtype under press. Myrer tar opp store mengder karbon, og kan lagre det i lang tid. Gjennom å bygge industriområder på myr risikerer man store negativ effekt på klimaet, både på grunn av mindre opptak og utslipp av det som er lagret. Selv om områdene allerede er regulert til industriformål, og deler av myråmrådet allerede er drenert, mener vi at det bør utredes hvor stor påvirkning det samlet sett har på det biologiske mangfoldet og klimaet, og det bør vurderes omregulering. Å la være å ødelegge myr er ofte et rimelig klimatiltak som gir stor direkte effekt. Tullusmyran er viktig for biologisk mangfold og har fått verdi C. Gjenværende myr med store verdier bør tas vare på og ikke reguleres til industri/næring. Det må også sees i sammenheng med den samlede belastningen (jf. Naturmangfoldloven), dersom det litt lenger sør mot Vassfjellet skisenter (på Fuglmyra) anlegges trav-/hestesportsenter. Myrene i Norge er under press⁴, og det er viktig at ikke alle lavlandsmyrene bygges ned. Allerede drenerte myrer og dammer bør restaureres til naturtilstand, og næringsarealer bør i størst mulig grad legges utenom selve myrene.

Trafikk

Økt aktivitet i området gir også mer trafikk. Man må gjennomføre tiltak ihht. rekkefølgebestemmelsene for å sikre at barn og andre myke trafikanter kan ferdes trygt før aktiviteten i området eventuelt øker. Det er ikke bare viktig for den daglige transporten langs veien, men også for at de skal ha mulighet å komme ut i skogen på egenhånd for å leke. Ideelt sett burde ny fylkesveg 704 være på plass på hele strekningen (Tanem-Tulluan-Moen inkl gang-/sykkelvei) før virksomheten evt. utvides i dette området.

Vannforekomster

Alle vannforekomster må sikres i henhold til vannforskriften. Avrenning av slam, nedfall av støv, samt endring av tilførsel og løp, kan forverre de økologiske betingelsene eller forhindre måloppnåelse. Tullbekken og tilførselsbekkene er utsatte for tilsig og risikerer å ikke oppnå målene (rød/høyeste risiko), og resultatet av jevnlike, uavhengige og kvalitetssikrede målinger må umiddelbart få innvirkning på drift i området. Annen forurensning, som av olje, må også forhindres med konkrete forebyggende tiltak.

Uttalelsen støttes av: FIVH-Trondheim, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Norges Jeger og Fiskerforbund i Sør-Trøndelag, Norsk Botanisk forening Trøndelagsavdelinga, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag, Syklistenes Landsforening, Trondhjems Turistforening og Trondheim Turmarsjforening.

Erik Brenna
Fylkeskoordinator
FNF Sør-Trøndelag

⁴<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2014-2015/dok8-201415-078/1/>